

Başvuru Numarası : 2020 / 993
Toplantı Tarihi / Sayısı : 29.12.2020 / 144
Karar Numarası : 2020 / 268
Başvuran : Ç.A. (T.C: ...)
Adres : ...
Muhatap : ... Komutanlığı
Adres : ...

I. BAŞVURUNUN KONUSU

1. Başvuran Ç.A, ... Komutanlığı Konut Yönergesi'nde yer alan şartlar nedeniyle bekâr ve evli personel arasında ayırım yapıldığını ve bekâr olması nedeniyle lojman başvurusunda bulunamamasının medeni hal temelinde ayrımcılık teşkil ettiğini iddia ederek ayrımcılığın tespiti ve gereğinin yapılmasını talep etmektedir.

II. İNCELEME SÜRECİ

2. Başvuru, 24/08/2020 tarihinde yapılmıştır.

3. Başvuru formu ve ekleri üzerinde yapılan ön incelemede, başvurunun esas incelemesinin Ayrımcılıkla Mücadele ve Eşitlik Birimi tarafından yapılmasına karar verilmiştir.

4. Ayrımcılıkla Mücadele ve Eşitlik Birimi tarafından esas incelemesi gerçekleştirilen başvuruda sıralanan iddialar şu şekildedir:

a. Kamu Konutları Yönetmeliği'nde kamu konutlarından kimlerin yararlanabileceğinin belirtilmesine ve evli veya bekâr ayırımı yapılmamasına rağmen ... Komutanlığı Konut Yönergesi'nin 5'inci bölüm 1'inci maddenin a fıkrasında "... Komutanlığı mensubu evli personel ile 31/5/2006 tarihli ve 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununa göre kanunen bakmakla yükümlü olunan ve bu durumu belgelendirilen aile fertleriyle veya vasi tayin edildiği herhangi bir aile ferdiyle birlikte oturacak olan bekâr personel ve devlet memurlarına tahsis edilir" hükmü bulunduğunu,

b. Mezkûr Yönerge'de yer alan kısıtlama nedeniyle evli personel ile bekâr personel arasında ayrımcılık yapıldığını,

c. Bekâr olduğunu, evin tek çocuğu olduğunu, babasının vefat ettiğini ve annesiyle beraber yaşadığını belirtmesine rağmen lojman başvurusunda dahi bulunamadığını, kurumun lojman başvuru sistemine giriş yapmak istediğinde "*Konut bilgi sisteminde medeni haliniz bekâr olduğu için konut tercihi yapamazsınız!*" uyarısıyla konut başvuru sistemine giriş yapmasına izin verilmediğini,

d. Yönerge'nin ilgili hükmü ile bekâr personelin lojman hizmetlerinden istifade etmesinin fiili olarak engellediğini ve çok küçük bir bekâr azınlığın bu haktan faydalanabildiğini,

e. Lojmanlardan istifade eden evli personele eş ve çocukları üzerinden ilave puanlar verilmesinin aile bütünlüğünün korunması kapsamında kabul edilebilecek tedbirler olduğunu; ancak bekâr personelin lojmanlardan faydalanmasının tamamen engellenmesinin medeni hal

temelinde doğrudan ayrımcılık teşkil ettiğini öne sürerek ilgili Yönerge’de bir düzenleme yapılarak ayrımcılık yapılmaksızın annesi/babasıyla beraber yaşayan bekâr personelin şart koşmadan başvuru yapabilmesinin önünün açılmasını ve ayrımcılık yasağının ihlal edildiğinin tespit edilmesini talep etmiştir.

5. 6701 sayılı Kanun’un 18’inci maddesinin 2’nci fıkrası uyarınca ayrımcılık iddiasına muhatap kurum olan ... Komutanlığından başvuranın iddiaları ile ilgili olarak yazılı görüş istenmiştir. Komutanlığın yazılı görüşü 02/09/2020 tarihinde Kuruma ulaşmıştır.

6. Komutanlık tarafından gönderilen ve 02/09/2020 tarih ve 2883 sayı ile kayda alınan cevap yazısında özetle;

a. ... Komutanlığı mensubu personelin konut işlemlerinin Kamu Konutları Yönetmeliği’nin “Konut Tahsis Talebi ve Değerlendirilmesi” başlıklı 14’üncü maddesinin son paragrafında geçen “...Konut tahsis talebi ve değerlendirilmesine dair usul ve esaslar, Türk Silahlı Kuvvetleri personeli için Milli Savunma Bakanlığınca, Jandarma Genel Komutanlığı ve Sahil Güvenlik Komutanlığı personeli için İçişleri Bakanlığınca (4) sayılı cetveldeki puanlama ve bu madde hükümleri göz önünde bulundurularak ayrıca düzenlenir” hükmü gereği hazırlanan ve ... Bakanlığı tarafından onaylanarak ... tarihinde yürürlüğe giren ... Komutanlığı Konut Yönergesi esasları çerçevesinde yürütüldüğünü,

b. ... Komutanlığı Konut Yönergesi’nin 5’inci bölüm 1’inci madde a fıkrasında “... Komutanlığı mensubu evli personel ile 31/5/2006 tarihli ve 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununa göre kanunen bakmakla yükümlü olunan ve bu durumu belgelendirilen aile fertleriyle veya vasi tayin edildiği herhangi bir aile ferdiyle birlikte oturacak olan bekâr personel ve devlet memurlarına tahsis edilir” hükmü ile “Şartlı Konut Tahsis ve Tahliye Esasları” başlıklı üçüncü bölüm, 6’ncı madde, a fıkrasında "Ayrılan kontenjana göre konuta girecek personel olmadığı için tahsis edilemeyen konutlar, kendi kontenjanında boş konut durumuna bakılmaksızın diğer kontenjanlardaki personele; ... öncelik sırasına göre önerilerek şartlı olarak tahsis edilir. Yapılan şartlı tahsislerden sonra halen daha boş konut kalması durumunda, idarece görülecek lüzum üzerine konutlar dilekçe ile talepte bulunan bekâr personele şartlı olarak tahsis edilebilir. " hükmüne yer verildiğini,

c. Kamu Konutları Yönetmeliği’nde kamu konutlarından faydalanacaklar sayılırken her ne kadar evli-bekâr ayrımı yapılmamışsa da; (1) Lojman sayısının personel mevcuduna oranla çok az olması nedeniyle genel yararlanma oranının %7,4 [252.115 profesyonel personel mevcuduna karşılık 18.782 konut genel yararlanma oranı= (18.782/252.115)*100=%7,4] olması, (2) Ekonomik nedenlerden kaynaklı olarak daha çok evli veya bakmakla yükümlü olunan aile ferdi bulunan personele öncelik tanınması gerekliliği, (3)Terörle mücadele başta olmak üzere suç ve suçlulukla mücadelede görev alan personelin görevleri esnasında evlerinden uzak kalmaları ve genelde kışla sınırları dahilinde bulunan lojmanların aynı zamanda ailelere güvenli bir ortam sağlaması nedeniyle ailelerin emniyet ve güvenliğinin önceliklendirilmesinin amaçlanmış olması gibi nedenlerle kamu konutlarının tahsis edilmesi işlemlerinde evli veya 31/5/2006 tarihli ve 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununa göre kanunen bakmakla yükümlü olunan ve bu durumu belgelendirilen aile fertleriyle veya vasi tayin edildiği herhangi bir aile ferdiyle

birlikte oturacak olan bekâr personele, diğer bekâr personel karşısında görevin önem ve özelliğinden kaynaklanan ölçüde öncelik verildiğini;

d. Başvuranın bekâr personele hiç lojman verilmediği iddiasının gerçeği yansıtmadığını, bekâr personele konut tahsis edilebilmesinin 4'üncü maddede de belirtildiği üzere bazı şartların oluşmasına bağlı olduğunu; 31 Ağustos 2020 tarihi itibarıyla ... Komutanlığı tahsis yetkisindeki (18.782) adet kamu konutunun tahsis durumları incelendiğinde; hali hazırda ... Komutanlığına ait lojmanlarda 31/5/2006 tarihli ve 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununa göre kanunen bakmakla yükümlü olunan ve bu durumu belgelendirilen aile fertleriyle veya vasi tayin edildiği herhangi bir aile ferdiyle birlikte oturan (57)'si Devlet memuru (472) bekâr personel, boş kalan lojmanlarda şartlı olarak ise (8)'i Devlet memuru (485) bekâr personel olmak üzere toplamda (957) bekâr personelin ikamet ettiğini;

e. Sonuç olarak; ... Komutanlığı mensubu tüm bekâr personelle birlikte Devlet Memuru olan başvuranın 4'üncü maddede yer alan mevzuat hükümlerinde belirtilen şartların oluşması durumunda puanı itibarıyla konut önerilerine dahil edilebileceğini ve kendisine hali hazırda ... Komutanlığı tahsis yetkisindeki kamu konutlarında ikamet etmekte olan (957) bekâr personel gibi konut tahsisi yapılabileceğini, başvuruya konu uygulamanın başvuran özelinde bir uygulama olmayıp tüm Kurum mensuplarına yönelik genel bir uygulama olduğunu, dolayısıyla ayrımcılık yasağının ihlal edilmediğini öne sürmüştür.

7. Yine 6701 sayılı Kanununun 18'inci maddesinin 2'nci fıkrası uyarınca muhatap idareden alınan yazılı görüş başvurana iletilmiş ve konuya ilişkin yazılı görüş talep edilmiştir. Başvuranın yazılı görüşü, 15/09/2020 tarihinde Kurumumuza sunulmuştur.

8. Başvuran, muhataptan alınan cevabi yazıya ilişkin 15/09/2020 tarih ve 2984 sayı ile kayda alınan yazılı görüşünde özetle;

a. ... Komutanlığının "Konut tahsis talebi ve değerlendirilmesinde aile bütünlüğünün sağlanması, ekonomik nedenlerden kaynaklı olarak daha çok evli veya bakmakla yükümlü olunan aile ferdi bulunan personele öncelik tanınması gerekliliği ve terörle mücadele başta olmak üzere suç ve suçlulukla mücadelede görev alan personelin görevleri esnasında evlerinden uzak kalmaları ve buna benzer nedenlerden dolayı öncelik verildiğini ifade ettiğini; ancak bu istisnai durumların genel kural olarak uygulanmasıyla evli personele her zaman lojman tercihi yapma imkanı sunulurken bekâr personele sadece belirli şartlar altında tercih yapma imkanı sunulduğunu; olması gerekenin ise, tüm personelin tercih yapmasının sağlanması ve öncelik verilecek personelin puanlamasının belirlenmesine müteakip konut sıralamasının bu puanlamaya göre belirlenmesi olduğunu; ancak mevcut yönergenin en baştan şartları karşılayamayan personelin tercih yapmasını yasaklandığını;

b. Lojmanlardan istifade eden evli personele eş ve çocukları üzerinden ilave puanlar verildiğini(Personelin eşi için +6 puan, Personelin bakmakla yükümlü olduğu çocuklarının her biri için (iki çocuktan fazlası dikkate alınmaz) +3 puan); bekâr personelin başvurusuna izin verilmesi durumunda bile evli personelin bu puanlama nedeniyle lojman tahsis sıralamasında bekâr personelin önüne geçtiğini, her durumda evli personele pozitif ayrımcılık uygulandığını;

c. Terörle mücadele kapsamında bulunan illerde ailesi ile beraber yaşayan personele artı puanlama yapılabileceğini ancak bekâr personelin konut tercihi yapmasının tamamen engellenmesinin veya şartlara bağlanmasının, terör bölgesinde uygulanması gereken özel şartların, tüm illerde uygulanmasının (Ankara, İstanbul vb.) medeni hale dayalı ayrımcılığı yol açan başka bir durum olduğunu;

d. ... Komutanlığının verdiği istatistiki bilgilerin bekâr personele lojman tahsis edildiğini ortaya koymayı amaçlamasına rağmen bahsi geçen bütün verilerin aslında bekâr personelin istifadesine sunulan istisnai şartlarda elde ettiği konutların bilgisinden ibaret olduğunu, ilgili yönerge ile bekâr personelin sadece bekâr olması nedeniyle lojmanlardan yararlanma hakkının kural olarak engellendiğini ve belirli şartlara bağlandığını, eş deyişle evli veya bekâr ayrımının dışında, bekâr personeller arasında bile ayrımcılık yapıldığını, oysa ki 6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu gereğince bütün insanların kural olarak hiçbir ayrıma tabi tutulmadan tüm haklardan eşit şekilde yararlanması gerektiğini,

e. ... Komutanlığının cevabi yazısında mevcut yönergenin çıkarılma yetkisini aldığı yönetmeliğe neden aykırı bir şekilde düzenlendiğini gerekçeli bir şekilde açıklamadığını ve verilen cevapların mevcut Yönergenin tekrarından ibaret olduğunu, söz konusu yönergeyi çıkarma yetkisini veren Kamu Konutları Yönetmeliği'nde kamu konutlarından kimlerin istifade edebileceğinin belirtildiğini, buna göre kamu konutlarından yararlanabilecek kişiler arasında evli veya bekâr ayrımı yapılmadığını, muhatap Kurumca hazırlanan yönergenin dayanak yönetmeliğine aykırı olmasının başlı başına hukuksal açıdan ne kadar uygulanabilir olduğunu tartışmalı hale getirdiğini öne sürerek taleplerini yinelemiştir.

9. 17/11/2020 tarihinde ... Komutanlığından daha detaylı ve objektif bir değerlendirme yapılabilmesi için ek bilgi ve belge talebinde bulunulmuştur. ... Komutanlığı cevabi yazısı 02/12/2020 tarihinde Kurumumuza ulaşmıştır. Komutanlığın 02/12/2020 tarih ve 4026 sayı ile kayda alınan yazılı görüşünde özetle:

a. Başvuruya konu Yönerge'nin "Konutlardan Yararlanacak Personel" başlıklı beşinci bölüm, 1'inci madde, a fıkrasındaki; "Konutlar, ... Komutanlığı mensubu evli personel ile 31/5/2006 tarihli ve 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununa göre kanunen bakmakla yükümlü olunan ve bu durumu belgelendirilen aile fertleriyle veya vasi tayin edildiği herhangi bir aile ferdiyle birlikte oturacak olan bekâr personel ve Devlet memurlarına tahsis edilir. Kendisine konut tahsis edilen personelin, bahse konu kişilerle beraber oturup oturmadıkları, blok yönetim kurullarınca takip edilir ve aksine davrananlar konut tahsis makamına bildirilerek haklarında tahliye işlemi talep edilir." hükmü kapsamında faydalanabilmek için konut tahsisiyle yetkili makama, aynı konutta birlikte oturacağını beyan ettiği bakmakla yükümlü olduğu kişi ya da kişilere bakmakla yükümlü olduğuna dair Sosyal Güvenlik Kurumundan alacağı belge (Provizyon belgesi) veya ilgili mahkemeden alacağı "Vasi Kararı" ile başvurulabileceğini; bu hükümde yer alan belgelendirme koşulunun 14/05/2019 tarihinde yapılan değişiklikle Yönerge'ye dahil edildiğini, bu tarihten önce ilgili tahsis makamına Konut Başvuru Beyannamesiyle beyan edilmesinin yeterli olmasına rağmen başvuranın konut önerilerine katılma talebine yönelik herhangi bir müracaatta bulunmadığını,

b. Konut işlemlerine yönelik duyuru, başvuru, tercih ve tahsis işlemlerinin mezkur Yönerge'nin ikinci bölüm, 4'üncü maddesi kapsamında sırf bu işlemlerinin yürütülebilmesi

maksadıyla hazırlanan Merkezi Konut Programı vasıtasıyla elektronik ortamda yürütüldüğünü, mezkur Yönerge'nin 2/a maddesinde belirtilen şartları taşıdığını belgelendiren bekâr personelin Merkezi Konut Programında konut tercihinde bulunabildiğini, istenilen şartları taşımayan personelin ise sistem üzerinden müracaat edemediği gibi yazılı dilekçe ile müracaatının da dikkate alınmadığını,

c. Mezkur Yönerge'nin "Şartlı Konut Tahsis ve Tahliye Esasları" başlıklı üçüncü bölüm, 6'ncı madde, a fıkrası kapsamında lojmanlardan faydalanabilmek için ise boş kalan konutların önerilmesine yönelik duyurunun yapılmasını müteakip konut önerisine dahil edilme talebine yönelik olarak dilekçeyle ilgili tahsis makamına başvuru yapıldığını; ardından Merkezi Konut Programı üzerinden personelin konut tercih butonunun aktive edildiğini, böylece personelin tercih yapmak suretiyle statü önceliğine göre puanı itibarıyla konut önerisine katılabildiğini,

d. Boş kalan konutların kamu zararı oluşturmaması için mezkur Yönerge'nin üçüncü bölüm, 6'ncı maddesi gereği bekâr personele önerildiğini, bekâr personelden konut talep edenlerin dilekçelerine istinaden sistem üzerinden konut önerisine dahil edildiğini ve tercih yapabilmelerinin sağlandığını, bu kapsamda ... ili dahilindeki birliklere yönelik olarak 19 Şubat 2019 ve 14 Ekim 2020 tarihinde bekâr personel için konut öneri emri yapıldığını, söz konusu konut öneri emrinin başvurana da tebliğ edilmesine rağmen başvuranın konut öneri işlemine katılmak maksadıyla müracaatta bulunmadığını, tahsise sunulan bu konutların talepte bulunan daha düşük puanlı başka bir bekâr personele tahsis edildiğini,

e. Kamu Konutları Kanunu ve Kamu Konutları Yönetmeliği'nin ilgili maddelerince Türk Silahlı Kuvvetleri ve Jandarma Genel Komutanlığının yapısının değişik olması ve bu kurumlarda görevli personelin sık sık atama görmesi, görevli personele hizmette mesuliyet ve müessiriyet esaslarına göre konut tahsis edilmesi gerekliliği gibi hususlar dikkate alınarak bu kurumlara konut tahsisine yönelik özel düzenlemeler yapmaya esas bir Yönerge hazırlama yetkisi tanındığını,

f. Mezkur Yönergelerde, Türk Silahlı Kuvvetleri ve Jandarma Genel Komutanlığınca konutların etkin ve verimli bir şekilde tahsisinin esas alındığını, her iki kurumca da konut tahsislerinde evli veya bakmakla yükümlü oldukları aile fertleriyle oturacaklarını beyan eden bekâr personele konut tahsislerinde öncelik tanınmadığını, konutların boş kalması halinde ise diğer bekâr personele konut önerisinin yapılmasının planlandığını,

g. ... Komutanlığı teşkilatının görev özelliği dikkate alındığında Komutanlığın sadece emniyet ve asayiş odaklı görev yapmadığını, birliklerinin yerleşkeleri bakımından ülkenin en ücra köşelerinde ve yoğunlukla doğu ve güneydoğu bölgelerinde teröristle mücadele görevlerinde bulunduğunu, konut tahsis işlemlerinin yalnızca Ankara ve İstanbul gibi metropol illerde değil Komutanlık teşkilatının bağlısı Karakol seviyesine kadar tüm birimlerinin bulunduğu yerlerde yapıldığını, dolayısıyla tahsis işlemlerinde evli personelin ve ailesiyle birlikte oturacağını belgelendiren bekâr personelin önceliklendirilmesinin emniyet, güvenlik, sosyal yaşam koşulları ve lojmanın bulunduğu bölgedeki konut durumları (Kaloriferli veya doğalgazlı olması vb.) dikkate alındığında sadece evli personel değil beraberinde aynı şartları yaşamak durumunda kalan aile bireylerinin de önceliklendirilmesinin hedeflendiğini, ayrıca; Komutanlığın bir çok birliğinde bekâr personelin ikametine yönelik

sosyal tesis, misafirhane ve eşyalı vardiya yatakhane tahsis edildiğini, bu yöndeki planlamalara da öncelik verildiğini,

h. Başvuranın, kendisine ayrımcılık yapıldığı yönündeki müracaatının gerçeği yansıtmadığını, uygulamanın Türk Silahlı Kuvvetlerinde ve Jandarma Genel Komutanlığında görevli tüm bekâr personelle birlikte devlet memurları için de geçerli olduğunu, bunun yanı sıra yukarıda belirtildiği gibi 2019 ve 2020 yıllarında boş kalan konutların değerlendirilmesi kapsamında kendisine konut önerisine katılabilesine ilişkin emrin tebliğ edilmesine rağmen konut tahsislerine katılmadığını, kendisinden daha düşük konut puanlı başka bir bekâr personele konut tahsis edildiğini,

i. Başvuruya konu düzenlemenin 1987 yılından beri Türk Silahlı Kuvvetleri ve Jandarma Genel Komutanlığı personeline (General, Subay, Astsubay, Uzman Jandarma, Uzman Erbaş ve Devlet Memuru ayrımı yapılmadan) uygulandığını, yıllardır uygulanmakta olması nedeniyle personelce benimsenmiş ve genel kabul görmüş mevcut uygulamanın aleyhine şu ana kadar herhangi bir adli veya idari kararın gündeme gelmediğini, uygulamanın aksine bir karar verilmesi halinde verilen karar dayanak gösterilerek personel tarafından konuttan istifade edilmeyen sürelerle ait kira bedelleri dahil muhtelif taleplerin gündeme getirilebileceğini, bunun da idareyi meşgul etmekle birlikte olası bir kamu zararının ortaya çıkmasına da sebebiyet verebileceğini ifade etmiştir.

III. İLGİLİ MEVZUAT

10. Anayasa'nın "Kanun Önünde Eşitlik" başlıklı 10'uncu maddesine göre "*Herkes, dil, ırk, renk, cinsiyet, siyasi düşünce, felsefi inanç, din, mezhep ve benzeri sebeplerle ayırım gözetilmeksizin kanun önünde eşittir[...]* Çocuklar, yaşlılar, özürllüer, harp ve vazife şehitlerinin dul ve yetimleri ile malul ve gaziler için alınacak tedbirler eşitlik ilkesine aykırı sayılmaz."

11. Anayasa'nın "Ailenin korunması ve çocuk hakları" başlıklı 41'inci maddesine göre "*Aile, Türk toplumunun temelidir ve eşler arasında eşitliğe dayanır. Devlet, ailenin huzur ve refahı ile özellikle ananın ve çocukların korunması ve aile planlamasının öğretimi ile uygulanmasını sağlamak için gerekli tedbirleri alır, teşkilatı kurar.*"

12. 6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununun "Eşitlik ilkesi ve ayrımcılık yasağı" başlıklı 3'üncü maddesine göre "*(1) Herkes, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden yararlanmada eşittir. (2) Bu Kanun kapsamında cinsiyet, ırk, renk, dil, din, inanç, mezhep, felsefi ve siyasi görüş, etnik köken, servet, doğum, medeni hâl, sağlık durumu, engellilik ve yaş temellerine dayalı ayrımcılık yasaktır. (3) Ayrımcılık yasağının ihlali hâlinde, konuya ilişkin görev ve yetkisi bulunan kamu kurum ve kuruluşları ile kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları ihlalin sona erdirilmesi, sonuçlarının giderilmesi, tekrarlanmasının önlenmesi, adli ve idari yoldan takibinin sağlanması amacıyla gerekli tedbirleri almakla yükümlüdür. (4) Ayrımcılık yasağı bakımından sorumluluk altında olan gerçek ve özel hukuk tüzel kişileri, yetki alanları içerisinde bulunan konular bakımından ayrımcılığın tespiti, ortadan kaldırılması ve eşitliğin sağlanması için gerekli tedbirleri almakla yükümlüdür.*"

13. 6701 sayılı Kanunun "ayrımcılık türleri" kenar başlıklı 4/1 maddesinde ayrımcılık türleri "*a) Ayrı tutma. b) Ayrımcılık talimatı verme ve bu talimatları uygulama. c) Çoklu*

ayrımcılık. ç) Doğrudan ayrımcılık. d) Dolaylı ayrımcılık. e) İşyerinde yıldırma. f) Makul düzenleme yapmama. g) Taciz. ğ) Varsayılan temele dayalı ayrımcılık.” olarak sıralanmıştır.

14. 6701 sayılı Kanunun “Ayrımcılık yasağının kapsamı” başlıklı 5’inci maddesine göre “(1) Eğitim ve öğretim, yargı, kolluk, sağlık, ulaşım, iletişim, sosyal güvenlik, sosyal hizmetler, sosyal yardım, spor, konaklama, kültür, turizm ve benzeri hizmetleri sunan kamu kurum ve kuruluşları, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları, gerçek kişiler ve özel hukuk tüzel kişileri, yürüttükleri faaliyetler bakımından bu hizmetlerden yararlanmakta olan veya yararlanmak üzere başvurmuş olan ya da bu hizmetler hakkında bilgi almak isteyen kişi aleyhine ayrımcılık yapamaz. Bu hüküm kamuya açık hizmetlerin sunulduğu alanlar ve binalara erişimi de kapsar. (2) Birinci fıkrada belirtilen hizmetlerin planlanması, sunulması ve denetlenmesinden sorumlu olan kişi ve kurumlar, farklı engelli grupların ihtiyaçlarını dikkate almakla ve makul düzenlemelerin yapılmasını sağlamakla yükümlüdür.”

15. 6701 sayılı Kanunun 9/1-g maddesinde, Kurumun, “ayrımcılık yasağı ihlallerini resen veya başvuru üzerine incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek” le görevli olduğu düzenlenmiştir.

16. 31/5/2006 tarihli ve 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununun “Tanımlar” başlıklı 3’üncü maddesinin 10’uncu fıkrasına göre “(Değişik: 17/4/2008-5754/1 md.) Bakmakla yükümlü olduğu kişi: 5 inci maddenin birinci fıkrasının (b) bendi ile 60 ıncı maddenin birinci fıkrasının (c) bendinin (1), (2) ve (7) numaralı alt bentleri ile yedinci ve sekizinci fıkraları ile onikinci fıkrasındaki askeri öğrenci adayları ile Jandarma ve Sahil Güvenlik Akademisi öğrenci adayları dışında kalan genel sağlık sigortalısının, sigortalı sayılmayan veya isteğe bağlı sigortalı olmayan, kendi sigortalılığı nedeniyle gelir veya aylık bağlanmamış olanı ifade eder.”

17. 23/9/1984 tarih ve 18524 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren Kamu Konutları Yönetmeliği’nin “Sıra Tahsisli Konutların Tahsis Şekli” başlıklı 9’uncu maddesine göre “(1) Sıra tahsisli konutlar, Yönetmeliğe ekli (4) sayılı puanlama cetveli esas alınarak konut dağıtım komisyonunca hak sahiplerine tahsis edilir. Hak sahiplerinin puanlarının eşit olması halinde, hizmet süresi fazla olana, hizmet süresi de eşit ise, yetkili ev dağıtım komisyonunca ad çekme yoluyla, konut tahsis edilir. (2) (Değişik ikinci fıkra: 4/12/2017-2017/11152 K.) (3) Türk Silahlı Kuvvetlerine, Jandarma Genel Komutanlığına ve Sahil Güvenlik Komutanlığına ait sıra tahsisli konutların hak sahiplerine tahsisi, konutun kullanımına verildiği birlik, karargah ve kurumların komutanları, kurmay başkanları, komutan yardımcıları veya yetki verecekleri amirler tarafından görev ve unvanlarına bakılmaksızın puan sırasına göre yapılır. (4) Konutların herhangi bir nedenle boşalması halinde fiilen boşaltıldığı tarihten itibaren en geç (30) gün içinde Yönetmelik hükümlerine göre hak sahiplerine tahsis edilmesi gerekir. (5) Türk Silahlı Kuvvetleri, Jandarma Genel Komutanlığı ve Sahil Güvenlik Komutanlığı personeli hariç, bu maddenin birinci fıkrası uyarınca hak kazananlardan, bulunduğu ülke, merkez, bölge, il veya ilçe ayrımı yapılmaksızın daha önce Yönetmelikte belirtilen oturma süresince veya daha fazla süre konutta oturanlara, konut tahsis edilemez. Bu durumda olanlara tekrar konut tahsisi, mevcut talepler karşılandıktan sonra, kalan boş konut olursa Yönetmelik esaslarına göre yapılır. (6) Sıra tahsisli konutların hak sahiplerine tahsisi, merkezde kurulan yetkili konut dağıtım komisyonunca da yapılabilir. (7) Merkezde kurulan yetkili konut dağıtım komisyonunun tahsis

edeceği görev ve sıra tahsisli konutlar kurum ve kuruluşların yetkili makamlarınca konutların türlerine göre tesbiti ile birlikte, hazırlanacak genelge ile taşra teşkilatına bildirilir.”

18. “Kamu Konutlarından Yararlanamayacaklar” başlıklı 12’nci maddesine göre “*Bu Yönetmelik hükümlerine göre kendisine konut tahsis edilen biriyle evli bulunanlar bu konutta oturdukları sürece kamu konutlarından yararlanamazlar.”*

19. Kamu Konutları Yönetmeliği’nin “Konutta Birlikte Oturabilecekler” başlıklı 13’üncü maddesine göre “*Konutlarda oturanların yanlarında yalnız kendisinin veya eşinin usul ve fiiuu ile üçüncü dereceye (üçüncü derece dahil) kadar hısımları veya gelenek, görenek ve ahlak kuralları gereği, korumak ve bakmakla yükümlü buldukları, kimseler oturabilir.”*

20. Kamu Konutları Yönetmeliği’nin “Konut Tahsis Talebi ve Değerlendirilmesi” başlıklı 14’üncü maddesine göre “*Kendisine konut tahsisini isteyen personel, bir örneği Yönetmeliğe ekli (EK5) beyanname ile bağlı bulunduğu en yakın sicil amirine başvurur. Amir tarafından beyanname tetkik edilerek, konut tahsis komisyonlarına sunulmak üzere, konut tahsis işlemlerini yürütmekle görevlendirilen birime gönderilmesi sağlanır. (Ek cümle: 1/5/2002-2002/4133 K.) Bu birim beyannameleri Mal Bildiriminde Bulunulması Hakkında Yönetmelik uyarınca verilen mal bildirimleriyle karşılaştırılması için mal bildirimlerinin verileceği mercilere gönderir. (Değişik cümle: 1/5/2002-2002/4133 K.) Karşılaştırma işlemi sonuçlandıktan sonra, konut tahsis işlerini yürütmekle görevlendirilen birimde, beyannamedeki bilgileri göre ek (4) sayılı cetveldeki puanlar dikkate alınır ve her yıl Ocak ayı içinde gerekli değerlendirme bilgisayar ortamında yapılarak toplam puana göre sıra cetveli düzenlenir. Sonuç bir yazı ile ilgili personele veya bu personele duyurulmak üzere görev yaptığı birime bildirilir. Beyanname, sıra cetveli ve diğer belgeler saklanır. Ancak, birinci fıkraya göre puan sıralaması yapılanlardan, kendisine konut tahsis edilmeden başka bir il veya ilçeye atanalar, buldukları son görev itibariyle, yeniden puanlamaya tabi tutulur ve o yılın puan sıra cetvelinde gösterilir. Göreve yeniden veya ilk defa atanaların konut tahsis talepleri, ataması Ocak ayı içinde yapılmış ise o yıl, aksi halde boş konut yok ise müteakip yılda değenlendirilir ve puanlaması yapılır. Beyannameyi kasden noksan veya yanlış doldurduğu anlaşılanlar hakkında kanuni kovuşturma yapılır ve bunlara konut tahsis edilemez. Özel tahsisli, (3) sayılı cetvelde belirtilen makam ve rütbe sahiplerine tahsis edilen görev tahsisli ve hizmet tahsisli konutların tahsisinde yukarıdaki fıkra hükümleri uygulanmaz. Görev tahsisli konutlarda ise beyanname alınarak, yetkili makamca değerlendirilir. (Değişik altıncı fıkra: 4/12/2017-2017/11152 K.) Konut tahsis talebi ve değerlendirilmesine dair usul ve esaslar; Türk Silahlı Kuvvetleri personeli için Milli Savunma Bakanlığınca, Jandarma Genel Komutanlığı ve Sahil Güvenlik Komutanlığı personeli için İçişleri Bakanlığınca (4) sayılı cetveldeki puanlama ve bu madde hükümleri gözönünde bulundurularak ayrıca düzenlenir.”*

21. Kamu Konutları Yönetmeliği’nin “Sıra Tahsisli Konutların Puanlama Cetveli”ni gösteren (4) Sayılı Cetvel’e göre “a) (Mülga:RG-11/7/2020-31182-C.K-2754/1 md. b) Personelin 2946 sayılı Kamu Konutları Kanunu kapsamına giren kurum ve kuruluşlarda geçen hizmet süresinin her yılı için (+ 5) puan, c) Personelin, 2946 sayılı Kamu Konutları Kanunu kapsamında olan kurum ve kuruluşlarda, daha önce konuttan yararlandığı her yıl için (-3) puan, d) Personelin eşi için (+ 6) puan, e) Personelin kanunen bakmakla yükümlü olduğu çocuklarının her biri için (+ 3) puan, (yalnız iki çocuğa kadar), f) Personelin, eşi ve

çocukları dışında, kanunen bakmakla mükellef bulunduğu ve konutta birlikte oturacağı her aile ferdi için (+ 1) puan, g) (Değişik : 6/5/1996 - 96/8119 K.) Personelin, aylık ve özlük hakları ile ilgili gelirleri hariç olmak üzere, kendisinin ve kanunen bakmakla mükellef bulunduğu ve konutta birlikte oturacağı aile fertlerinin, konut kira gelirleri dışındaki diğer tüm sürekli gelirlerinin yıllık toplamının, 15.000 gösterge rakamının memur maaş katsayısı ile çarpımı sonucu bulunacak miktarı geçmesi halinde (-1) puan, h) Personelin, 2946 sayılı Kamu Konutları Kanunu kapsamına giren kurum ve kuruluşlarda konut tahsisi için beklediği her yıl için (+ 1) puan, i) Personelin kendisinin, eşinin, çocuğunun ve kanunen bakmakla mükellef bulunduğu ve konutta birlikte oturacağı aile fertlerinden, konutun bulunduğu il veya ilçenin belediye ve mücavir alan sınırları içinde oturmaya elverişli konutu olanların her konut için (- 15) puan, j) Personelin kendisinin, eşinin, çocuğunun ve kanunen bakmakla mükellef bulunduğu ve konutta birlikte oturacağı aile fertlerinden, aynı il veya ilçede (i) bendi kapsamı dışında kalan yerler ile başka il veya ilçelerde oturmaya elverişli konutu olanların her konut için (-10) puan. k) (Ek:RG-11/7/2020-31182-C.K-2754/1 md.) Yüzde kırk ve üzerinde engelli olduğunu yetkili sağlık kurullarından alınan rapor ile belgelendiren engelli personel ile kanunen bakmakla mükellef bulunduğu ve konutta birlikte oturacağı her bir engelli aile ferdi (eş ve çocuk dahil) için (+ 40) puan, l) (Ek:RG-11/7/2020-31182-C.K-2754/1 md.) Gaziler ile şehit yakınlarının (eş, çocuk, anne, baba ve kardeş) her biri için (+ 40) puan.”

22. ... Komutanlığı Konut Yönergesi'nin 5'inci bölüm 1'inci maddenin a fıkrasına göre “... Komutanlığı mensubu evli personel ile 31/5/2006 tarihli ve 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununa göre kanunen bakmakla yükümlü olunan ve bu durumu belgelendirilen aile fertleriyle veya vasi tayin edildiği herhangi bir aile ferdiyle birlikte oturacak olan bekâr personel ve devlet memurlarına tahsis edilir. Kendisine konut tahsis edilen personelin, bahse konu kişilerle beraber oturup oturmadıkları, blok yönetim kurullarınca takip edilir ve aksine davrananlar konut tahsis makamına bildirilerek haklarında tahliye işlemi talep edilir.”

23. ... Komutanlığı Konut Yönergesi'nin Şartlı Konut Tahsis ve Tahliye Esasları" başlıklı üçüncü bölüm, 6'ncı madde, a fıkrasına göre "Ayrılan kontenjana göre konuta girecek personel olmadığı için tahsis edilemeyen konutlar, kendi kontenjanında boş konut durumuna bakılmaksızın diğer kontenjanlardaki personele; ... öncelik sırasına göre önerilerek şartlı olarak tahsis edilir. Yapılan şartlı tahsislerden sonra halen daha boş konut kalması durumunda, idarece görülecek lüzum üzerine konutlar dilekçe ile talepte bulunan bekâr personele şartlı olarak tahsis edilebilir.”

IV. DEĞERLENDİRME

a. Kabul Edilebilirlik Yönünden Değerlendirme

24. 20/04/2016 tarihli ve 29690 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren 6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu'nun “Başvurular” başlıklı 17'nci maddesinin 1'inci fıkrasında “Ayrımcılık yasağı ihlalinden zarar gördüğü iddiasında bulunan her gerçek ve tüzel kişi Kuruma başvurabilir” hükmü bulunmaktadır. Başvuranın ayrımcılık yasağı ihlalinden zarar gördüğü iddialarının kabul edilemezliğine karar verilmesini gerektirecek bir neden bulunmadığından iddialarının kabul edilebilir olduğuna karar verilmesi

gerekir. Bu çerçevede, ayrımcılık yasağı ihlalden zarar gördüğü iddiasında bulunan Ç.A için başvurunun esas yönünden incelenmesinin uygun olduğu değerlendirilmiştir.

b. Esas Yönünden Değerlendirme

25. Ayrımcılık yasağı, uluslararası insan hakları hukukunun temelinde yer almakta ve pek çok uluslararası insan hakları sözleşmesinde özel olarak düzenlenmektedir. AİHS'nin 14. maddesine göre; *“Bu Sözleşme’de tanınan hak ve özgürlüklerden yararlanma, cinsiyet, ırk, renk, dil, din, siyasal veya diğer kanaatler, ulusal veya sosyal köken, ulusal bir azınlığa mensupluk, servet, doğum veya herhangi başka bir durum bakımından hiçbir ayrımcılık yapılmadan güvence altına alınır.”*

26. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (AİHM) kararlarında; ayrımcılık, objektif ve makul bir neden olmaksızın, aynı durumdaki kişilere farklı muamelede bulunmak olarak tanımlanmıştır (Willis, para. 48, Okpisz, para. 33). Farklı muamelenin objektif ve makul bir nedene dayanması hususu ise AİHM tarafından belirli kriterler çerçevesinde değerlendirilmektedir. Bu durumda, söz konusu meşruluğun varlığı ilk olarak, demokratik bir toplumda geçerli olan ilkeler göz önünde bulundurularak söz konusu tedbirin amacı ile etkileri arasındaki ilişki bağlamında değerlendirilmelidir. Sözleşme’de belirtilen bir hakkın kullanılmasının ardındaki muamele farklılığının sadece meşru bir amaca yönelik olması tek başına yeterli değildir. 14’üncü madde, gerçekleştirilmek istenen amaç ile kullanılan araçlar arasında makul bir ölçülülük ilişkisi bulunmadığı takdirde de aynı şekilde ihlal edilmektedir (Belçika’da Eğitim Dili Davası, para. 10).

27. AİHM’e göre “benzer durumlardaki kişilerin gördükleri muamelede, belirlenebilir bir özelliğe dayalı bir farklılık varsa doğrudan ayrımcılıktan söz edilebilir (Carson ve diğerleri, para. 61). Bir bireyin farklı muameleye tabi olması odağında gelişen doğrudan ayrımcılığın temelinde istenmeyen bir muamele vardır.

28. Somut başvuruda ... Komutanlığı bünyesinde Devlet Memuru statüsünde görev yapmakta olan başvuran, bekâr olması nedeniyle lojman başvurusunda bulunamamasının medeni hal temelinde ayrımcılık olduğunu öne sürmektedir. Başvuran medeni hali nedeniyle farklı bir muameleye maruz bırakıldığını iddia ettiğinden başvuranın iddialarının “doğrudan ayrımcılık” çerçevesinde incelenmesi gerekmektedir. 6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununda yer alan doğrudan ayrımcılık, *“bir gerçek veya tüzel kişinin, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden karşılaştırılabilir durumdakilere kıyasla eşit şekilde yararlanmasını bu Kanunda sayılan ayrımcılık temellerine dayanılarak engelleyen veya zorlaştıran her türlü farklı muameleyi”* ifade etmektedir.

29. Kamu konutlarının tahsis biçimi, oturma süresi, kira, bakım, onarım ve yönetimine ilişkin temel ilkeleri belirlemek üzere 2946 sayılı Kamu Konutları Kanunu düzenlenmiş olup Kanun 2’nci maddesinde sayılan kapsama dahil kurum ve kuruluşlar personeline; kamu konutlarının, özel tahsisli konutlar, görev tahsisli konutlar, sıra tahsisli konutlar ve hizmet tahsisli konutlar olarak tahsis edilebileceği hüküm altına almıştır. Somut olayda başvuran, sıra tahsisli kamu konutlarına başvuru yapmak istemektedir.

30. Sıra tahsisli kamu konutları; hizmet süresi, daha önce kamu konutlarından faydalanma durumu ve bunun süresi, çocuklarının ve bakmakla yükümlü olduğu aile fertlerinin sayısı, gelir durumu, kamu konutlarından faydalanmak için beklenen süre, eşinin de

2946 Sayılı Kanun kapsamına giren kamu kurum ve kuruluşlarında çalışan personel olması gibi hususlar dikkate alınarak Kamu Konutları Yönetmeliği'nin 4 sayılı cetvelinde belirtilen puanlama esaslarına göre ilgililere tahsis edilen konutlardır. Sıra tahsisli kamu konutları, hak sahiplerine, yapılan puanlama sonucu puanı fazla olana, puanlar eşit ise hizmet süresi fazla olana, o da eşit ise yetkili dağıtım komisyonunca ad çekilerek tahsis edilmektedir. Ayrıca, Kamu Konutları Yönetmeliği'nin 9'uncu maddesine göre ... *Komutanlığına* ait sıra tahsisli konutların hak sahiplerine tahsisi, konutun kullanımına verildiği birlik, karargah ve kurumların komutanları, kurmay başkanları, komutan yardımcıları veya yetki verecekleri amirler tarafından görev ve unvanlarına bakılmaksızın puan sırasına göre yapılmaktadır.

31. Somut başvuruda başvuran, Kamu Konutları Yönetmeliği'nde kamu konutlarından kimlerin yararlanabileceğinin belirtilmesine ve evli veya bekâr ayrımı yapılmamasına rağmen ... Komutanlığı Konut Yönergesi ile evli ve bekâr personel arasında bir ayrıma gidildiğini, mezkur Yönerge'nin çıkarılma yetkisini aldığı yönetmeliğe aykırı bir şekilde düzenlendiğini, bu nedenle de ilgili Yönerge'nin hukuksal açıdan ne kadar uygulanabilir olduğunun tartışmalı hale geldiğini öne sürmektedir. Muhatap kurum ise personelin konut işlemlerinin Kamu Konutları Yönetmeliği'nin "Konut Tahsis Talebi ve Değerlendirilmesi" başlıklı 14'üncü maddesinin son paragrafı gereği hazırlanan ve ... Bakanlığı tarafından onaylanarak ... tarihinde yürürlüğe giren ... Komutanlığı Konut Yönergesi esasları çerçevesinde yürütüldüğünü belirtmektedir.

32. İdareler, yasama organının çıkardığı kanunların uygulanmasını sağlamak üzere kanunun sınırları içinde kalmak ve ona uygun olmak şartıyla ayrıntıları düzenlemek üzere kural koyucu işlemler çıkarabilirler. Somut başvuruda, Kamu Konutları Yönetmeliği'nin 14 üncü maddesi, ... Komutanlığı personelinin konut tahsis ve değerlendirilmesine dair usul ve esasların ayrıca düzenlenmesi gerektiğini hükme bağlamıştır. Dolayısıyla muhatap kurumun bu konuda bir takdir yetkisi olduğunu kabul etmek gerekmektedir. "Ancak idarenin düzenleyici işlem yapma yetkisi yasama organının çizdiği sınırlar içinde, başta Anayasa olmak üzere, Kanun, Tüzük gibi üst hukuk normlarına aykırı olmamak kayıt ve şartına bağlı olarak gerçekleştirilebileceği" de dikkate alınmalıdır (Danıştay 8. Daire, Esas No:2013/10851).

33. 6701 Sayılı Kanunun "Eşitlik ilkesi ve ayrımcılık yasağı" başlıklı 3'üncü maddesinin birinci fıkrasına göre "*Herkes, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden yararlanmada eşittir.*" Anayasa Mahkemesine göre "*Eşitlik ilkesi, aynı hukuksal durumda bulunanlara aynı kuralların uygulanmasını gerektirir. Eşitlik ilkesinin amacı, aynı durumda bulunan kişilerin kanunla aynı işleme bağlı tutulmalarını sağlamak ve kişilere kanunlar karşısında ayırım yapılmasını ve ayrıcalık tanınmasını önlemektir. Bu ilkeyle, aynı durumda bulunan kimi kişi ve topluluklara ayrı kurallar uygulanarak kanun karşısında eşitliğin ihlali yasaklanmıştır. Kanun önünde eşitlik ilkesi herkesin her yönden aynı kurallara bağlı tutulacağı anlamına gelmez. Durum ve konumlardaki özellikler, kimi kişiler ya da topluluklar için değişik kurallara bağlı tutulursa Anayasa'nın öngördüğü eşitlik ilkesi ihlal edilmiş olmaz.*"(AYM, E. 2017/124, K. 2018/9).

34. Anayasa Mahkemesi, "*Yasal düzenlemeler yapılırken, yasanın kapsamına girebilecek kişiler, varlıklar ve olgular yönünden bir takım sınıflandırmalar yapılması ve buna bağlı olarak sözü edilen kişi, varlık veya olgulardan hangilerinin bu düzenlemelerin kapsamına dâhil edileceği noktasında karar verilmesi kaçınılmazdır. Sorun, sözü edilen bu*

sınıflandırmaların hangi durumlarda haklı görülebileceğidir. Kanunların, eşitlik ilkesine aykırı olmadığını söyleyebilmek için, sınıflandırmanın anlaşılabilir bir farklılığa dayanması, sınıflandırmanın kanunun amacıyla ilişkili, akla uygun ve adil olması, nedensiz, haksız, keyfi olmaması gerekir” diyerek makul ve nesnel gerekçelerin varlığı halinde farklı muamelenin ayrımcılık yasağının ihlali sayılmayacağını ifade etmiştir. (AYM, E. 2006/159, K. 2010/47, 24.03.2010).

35. Somut olayda, başvuruya konu Yönerge'nin ilgili maddeleri ile bekâr ve evli personelin kamu konutlarına başvuruda bulunması için farklı kriterler getirildiğine dair taraflar arasında bir ihtilaf bulunmamaktadır. ... Komutanlığı Konut Yönergesi'nin 5'inci bölüm 1'inci maddenin a fıkrasına göre “... Komutanlığı mensubu evli personel ile 31/5/2006 tarihli ve 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununa göre kanunen bakmakla yükümlü olunan ve bu durumu belgelendirilen aile fertleriyle veya vasi tayin edildiği herhangi bir aile ferdiyle birlikte oturacak olan bekâr personel ve devlet memurlarına tahsis edilir.” Mezkur hüküm ile bekâr personele kamu konutu tahsisin; i) personelin Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununa göre bakmakla yükümlü olduğu aile fertleri veya ii) vasi tayin edildiği herhangi bir aile ferdiyle birlikte oturma şartlarına bağlandığı, bununla beraber evli personele kamu konutu tahsis edilmesi hususunda ayrıca bir kriter getirilmediği anlaşılmaktadır. Dolayısıyla mezkûr Yönergedeki düzenleme sonucunda, kamu konutlarından faydalanma hususunda bekâr personel ile evli personel arasında farklı bir muamele söz konusudur. Ancak, yukarıda da ifade edildiği üzere, ayrımcılık yasağı bağlamında söz konusu farklı muamelenin objektif ve makul bir nedene dayanıp dayanmadığı; yani meşru bir amaç taşıyıp taşımadığı ve hedeflenen amaç ve kullanılan araç arasında makul bir orantılılık ilişkisi bulunup bulunmadığının da değerlendirilmesi gerekmektedir.

36. Muhatap Kurum; lojman sayısının personel mevcuduna oranla çok az olması nedeniyle genel yararlanma oranının %7,4 olması, ekonomik nedenlerden kaynaklı olarak daha çok evli veya bakmakla yükümlü olunan aile ferdi bulunan personele öncelik tanınması gerekliliği ve terörle mücadele başta olmak üzere suç ve suçlulukla mücadelede görev alan Kurum personelinin görevleri esnasında evlerinden uzak kalmaları ve genelde kışla sınırları dâhilinde bulunan lojmanların aynı zamanda ailelere güvenli bir ortam sağlaması nedeniyle ailelerin emniyet ve güvenliğinin önceliklendirilmesinin amaçlanmış olması gibi nedenlerle kamu konutlarının tahsis edilmesi işlemlerinde evli veya belirtilen kriterleri taşıyan bekâr personele, diğer bekâr personel karşısında görevin önem ve özelliğinden kaynaklanan ölçüde öncelik verildiğini belirtmiştir. Muhatap Kuruma göre, ... Komutanlığı teşkilatının görev özelliği dikkate alındığında sadece emniyet ve asayiş odaklı görev yapmayıp birliklerinin yerleşkeleri bakımından ülkenin en ücra köşelerinde ve yoğunlukla doğu ve güneydoğu bölgelerinde teröristle mücadele görevlerinde bulunduğundan, konut tahsis işlemlerinin yalnızca Ankara ve İstanbul gibi metropol illerde değil Komutanlık teşkilatının bağlısı Karakol seviyesine kadar tüm birimlerinin bulunduğu yerlerde yapılmaktadır. Dolayısıyla tahsis işlemlerinde evli personelin ve ailesiyle birlikte oturacağını belgelendiren bekâr personelin önceliklendirilmesinin emniyet, güvenlik, sosyal yaşam koşulları ve lojmanın bulunduğu bölgedeki konut durumları (Kaloriferli veya doğalgazlı olması vb.) dikkate alındığında sadece evli personel değil beraberinde aynı şartları yaşamak durumunda kalan aile

bireylerinin de önceliklendirilmesi hedeflenmektedir. İfade edildiği üzere, farklı bir muamele ayrımcılık yasağı bağlamında değerlendirilirken söz konusu farklı muamelenin objektif ve makul bir nedene dayanıp dayanmadığı değerlendirilmelidir. Somut başvuruda, az sayıda lojmanın tahsisinde ekonomik, sosyal ve güvenlik gerekçeleriyle evli personelin ve bakmakla yükümlü olduğu aile ferdi bulunan bekâr personelin, ... Komutanlığı teşkilatının görev özelliği dikkate alınarak önceliklendirilmesinin makul ve objektif bir neden olduğu kanaatine varılmıştır. Bununla beraber, ayrımcılık yasağı söz konusu olduğunda farklı bir muamelenin haklı bir gerekçesinin bulunması yeterli değildir; gerçekleştirilmek istenen amaç ile kullanılan araçlar arasında makul bir ölçülülük ilişkisinin de bulunması gerekmektedir.

37. Somut başvuruda, muhatap kuruma göre, mezkur Yönerge'nin üçüncü bölüm, 6'ncı madde, a fıkrasında sayılan şartların oluşması halinde de idarece görülecek lüzum üzerine konutlar dilekçe ile talepte bulunan bekâr personele şartlı olarak tahsis edilebilmektedir. Ayrıca Komutanlığın birçok birliğinde bekâr personelin ikametine yönelik sosyal tesis, misafirhane ve eşyalı vardiya yatakhane tahsis edildiği, bu yöndeki planlamalara da öncelik verildiği ifade edilmiştir. Dolayısıyla, bekâr personelin konut tahsisi talep etmesinin ve/veya kendisine konut tahsis edilmesinin imkânsız olmadığı, ayrıca bekâr personelin konaklaması için alternatif çözümlere de başvurulabildiği anlaşılmaktadır.

38. Somut başvuruda muhatap kurum, bekâr personelin provizyon belgesi veya ilgili mahkemeden alacağı "Vasi Kararı" ile lojman başvurusu yapabileceğini; bu hükümde yer alan belgelendirme koşulunun 14/05/2019 tarihinde yapılan değişiklikle Yönerge'ye dahil edildiğini, bu tarihten önce ilgili tahsis makamına Konut Başvuru Beyannamesiyle beyan edilmesi yeterli olmasına rağmen başvuranın konut önerilerine katılma talebine yönelik herhangi bir müracaatta bulunmadığını öne sürmüştür. Öte yandan, annesi ile birlikte yaşadığını beyan eden başvuranın başvuruya konu Yönerge'de yer alan kriterleri karşılayamadığı için 14/05/2019 tarihinden önce lojman başvurusunda bulunmamış olması da hayatın olağan akışına uygundur. Bununla beraber, başvuranın ikamet ettiği ... ili dahilindeki birliklere yönelik olarak 19 Şubat 2019 ve 14 Ekim 2020 tarihinde bekâr personel için konut öneri emri başvurularına da tebliğ edilmesine rağmen başvuranın konut öneri işlemine katılmak amacıyla müracaatta bulunmadığı, tahsise sunulan bu konutların talepte bulunan daha düşük puanlı başka bir bekâr personele tahsis edildiği de anlaşılmaktadır.

39. Somut başvuruda, halihazırda Yönerge'de yer alan şartları taşıyan bekâr personele kamu konutu tahsis edildiği, mezkur Yönerge'nin üçüncü bölüm, 6'ncı madde, a fıkrası kapsamında Yönerge'de belirtilen kriterleri sağlamayan bekâr personele şartlı olarak kamu konutu tahsis edilebilmesinin mümkün olduğu ve bekâr personelin konaklaması için alternatif çözümlere de başvurulabildiği göz önünde bulundurulduğunda; şartlı olarak tahsis edilen konutlar için müracaatta bulunmayan başvuran bakımından medeni hal temelinde ayrımcılık yasağının ihlal edilmediği kanaatine varılmıştır.

V. KARAR

Açıklanan mevzuat ve gerekçeler çerçevesinde;

1. Başvurunun “medeni hal” temelinde ayrımcılık kapsamında KABUL EDİLEBİLİR OLDUĞUNA,

2. Başvuru konusu olayda, başvuranın “medeni hal” temelinde ayrımcılığa uğradığı iddiası bakımından, AYRIMCILIK YASAĞI İHLALİ YAPILMADIĞINA,

3. Kararın KAMUOYUNA DUYURULMASINA,

4. Kararın taraflara TEBLİĞİNE,

5. Karara karşı tebliğ tarihinden itibaren 60 gün içerisinde Ankara İdare Mahkemelerinde yargı yoluna başvurulabileceğine,

29.12.2020 tarihinde, Harun MERTOĞLU’nun karşı oyuyla, OY ÇOKLUĞUYLA, karar verildi.

Süleyman ARSLAN
Başkan

Mesut KINALI
İkinci Başkan

Can ESEN
Üye

Cemil KILIÇ
Üye

Dilek ERTÜRK
Üye

Halil KALABALIK
Üye

Harun MERTOĞLU
Üye

Hıdır YILDIRIM
Üye

Mehmet ALTUNTAŞ
Üye

Mehmet Emin GENÇ
Üye

Saffet BALIN
Üye

KARŞI OY GEREKÇESİ

Başvuru hakkı; temel hak ve özgürlükler, kamu kurum ve kuruluşları, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları, gerçek kişiler ve özel hukuk tüzel kişileri tarafından yapılan bir eylem ya da işlem sonucunda cinsiyet, ırk, renk, dil, din, inanç, mezhep, felsefi ve siyasi görüş, etnik köken, servet, doğum, medeni hâl, sağlık durumu, engellilik ve yaş temelinde ayrımcılığa uğrayan bireylerin kullanabilecekleri bir yoldur.

Kısaca başvuru; hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden yararlanmada kanunda sayılı temelerden biri ile ayrımcılığa uğrayan kişilere tanınan bir yoldur.

İlgililerin Kuruma başvurmadan önce bu Kanuna aykırı olduğunu iddia ettikleri uygulamanın düzeltilmesini ilgili taraftan talep etmeleri, bu taleplerinin reddedilmesi veya otuz gün içerisinde cevap verilmemesi başvurunun ön şartıdır.

Bir başvurunun incelenebilmesi için

1-Yararlanılmasına engel olunan bir hakkın bulunması ve bu hakkın hukuken tanınmış haklardan en az biri olması,

2-Kuruma başvurmadan önce ilgili tarafa başvuru yapılması,

3-Ayrımcılık yasağından başvuran için bir zararın oluşması,

4-Zararın oluşmasına sebebiyet veren bir muhatabın bulunması,

5-Başvuranın hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden yararlanmasında ayrımcılığa uğraması kanundan sayılan temellerden en az biri temelinde yapılmış olması gerekir.

Somut başvuruda başvuran, ... Komutanlığı Konut Yönergesi'nde yer alan şartlar nedeniyle bekâr ve evli personel arasında ayırım yapıldığını ve bekâr olması nedeniyle lojman başvurusunda bulunamamasının medeni hal temelinde ayrımcılık teşkil ettiğini iddia ederek ayrımcılığın tespiti ve gereğinin yapılmasını talep etmektedir.

Başvuranın hukuken tanınmış hangi hakkının ayrımcılığa uğradığı tespit edilemediği gibi şekil şartları yerine getirilmeden başvurunun kabulü ve incelenmesi 6701 sayılı kanuna uygun değildir.

Çoğunluk görüşüne katılmıyorum.

Av. Harun MERTOĞLU
Kurul Üyesi